

De Groene Gids

Afdelingsblad van IVN Ede, Nummer 2023 - 2

Met verslag van ALV en de scholenwerkgroep

Over exoten, tellen en namen

Met de column en achterop de kinderpagina

Jouw nieuwe verrekijker koop je bij: Natuurgadgets.nl

Ook voor:

- Veldgidsen
- Zaklampen
- Loepen
- Bushcraft
- Vleermuisdetectors
- Scouting
- Wandelen
- Cadeautjes
- en nog veel meer ...

Bel 0318 - 260001 voor een afspraak (Wolfheze)

Wij ontvangen je graag in onze sfeervolle ontvangstruimte - ruime keus in alle prijsklassen

Dealer van o.m. Barr & Stroud, Bresser, Bynolyt, Eschenbach, Kowa, Meopta, National Geographic, Vortex

Gegevens van IVN Ede

BESTUUR

Voorzitter: Joop Ernst, voorzitterivnede@gmail.com

Vicevoorzitter: Dico Wijma, bestuurslidivnede@gmail.com

Secretariaat: Truus van Otterloo en Gerda Oppedijk, secretariaativnede@gmail.com; 0318-621059,

Penningmeester: Michiel Sytsma, penningmeesterivnede@gmail.com

ERELEDEN van de afdeling

Joke Veltkamp, Wiebe Verbaan

GEGEVENS

Postadres: Sprengenberg 9, 6718DD Ede

Ledenadministratie: voor alle mutaties (adreswijzigingen, wijziging rekeningnummer, aanmelden of opzeggen van een lidmaatschap): [ivn.nl/contact](https://www.ivn.nl/contact)

Website: <https://www.ivn.nl/afdeling/ivn-edede>

Webmaster: Joost van Meeteren, webmasterivnede@gmail.com

CONTRIBUTIE

Lid: standaard € 25,00 (extra bijdrage mag)

Huisgenoot lid: standaard € 12,50 (extra bijdrage mag)

(Alleen mogelijk in combinatie met een betalend lid)

Vrienden/donateurs dragen bij via bankrekening:

NL 54 INGB 0000 9515 88 t.n.v. IVN Afdeling Ede

De minimum bijdrage bedraagt € 12,50

WERKGROEPEN

Scholen:

Joke Veltkamp, 0317-420703, gewoonjokev@gmail.com

Ad Meijs, 0318-418273, a.meijs@chello.nl

Jeugdclub:

Ineke Jansonius, 0317-413884,

bosvriendjes.ivnede@gmail.com

Vogels:

Hans Westendorp, 0318-418465,

vogelwerkgroep.ivn.ede@gmail.com of

j.g.westendorp@kpnmail.nl

Natuurfotografie:

vacant

Flora:

vacant

Natuurgidsen:

Christ Elsten, 0318-413797, christelsten@planet.nl

WELKOM NIEUWE LEDEN:

Anne Marike Rip Ede

Sep van de Voort Doorwerth

Jaap Homan v/d Heide Lunteren

Sonja Learentveld Ede

Martine van den Berg Bennekom

Han Schipper Ede

Ad Tukker Ede

Jos van der Panne Otterlo

Carla Herlfterkamp Ede

De Groene Gids

IVN Ede - 2023-2

Van het Bestuur

In de Groene Gidsen van afgelopen jaar kwam ik iedere keer oproepen tegen om nieuwe bestuursleden. In december was er een triest dieptepunt met het overlijden van Mathilde van Ravensberg. Inmiddels is het bestuur sinds de algemene ledenvergadering op volle sterkte.

Op de ALV is een aantal mensen in het zonnetje gezet vanwege het vele werk dat ze voor de afdeling gedaan hebben en Wiebe Verbaan is zelfs erelid geworden.

En toen was er het jaarlijkse ledenuitje. Met een leuke groep van zo'n 22 mensen gingen we naar de Oostvaardersplassen. De weersverwachting was erg slecht, maar dat viel reuze mee. We hebben een rondwandeling gemaakt onder leiding van de mensen van de vogelwerkgroep. Het ging langs verschillende vogelkijkhutten door het gebied. Op een gegeven moment werd door een vogelwerkgroepslid gezegd: "Als je straks een heleboel ganzen in paniek hoort gakken en ze vliegen op, dan komt er een zeearend over." En verdraaid, dat gebeurde. Wat een imposant gezicht. En ... wat een geslaagde dag.

Van de Redactie

Van de redactie

Wat fijn dat we ook dit keer weer voldoende kopij hebben. Het is steeds weer afwachten wie wat gaat schrijven. Soms nodigen we iemand speciaal uit, maar dat was deze keer helemaal niet nodig. Alle schrijvers weer bedankt voor hun bijdrage.

In deze gids een in memoriam van Sander Pruikma van de Vogelwerkgroep. Ook wij zullen hem missen en niet alleen als schrijver van vele stukken vooral over nachtvlinders, maar ook als medeIVN-lid.

Het artikel van een groepje 'tuinellers' werkt misschien wel aanstekelijk. Het helpt je in ieder geval je te verwonderen over wat er allemaal in een gewone tuin te zien is.

De volgende Groene Gids willen we graag het thema BODEMDIERTJES meegeven. Genoeg tijd om inspiratie op te doen toch? Wij dagen jullie uit.

Beste Schrijvers, uiterste datum voor inleveren kopij: 1 augustus 2023

Auteursinstructie:

1. Kopij inleveren vóór sluitingsdatum via email: redactie.gg@gmail.com
2. Tekst in doc of docx, maximaal 2000 woorden (vier kolommen)
3. Foto's apart in jpeg of png.
Elke foto neemt een plaats in van 100 woorden
4. In het algemeen geeft een mix van één foto op 250 woorden het meest evenwichtige beeld. Dus 5 tot 6 foto's in een artikel van vier kolommen.
Foto's zijn niet verplicht.

Inhoud

- 4 Kennis maken met
- 4 In memoriam Sander Pruikma
- 6 Uit de ALV
- 7 Edese exoten
- 9 Boomfeestdag in Otterlo
- 10 Bennekomse bos
- 10 Jaarrond tuintelling
- 12 Een das op bezoek
- 13 Planten en hun naam 10
- 14 Scholenwerkgroep
- 15 Column van Nancy
- 16 Kinderpagina

Foto's voorblad

Boven: Ineke van Dis

Onder: Truus van Otterloo

Colofon

Redactie:

Remieke Niermeyer

Nancy Beenken

Corine Klapwijk

Hetty van der Stoep

Vormgever:

Leo Klapwijk

Redactieadres:

Remieke Niermeyer, 0318-630638,

redactie.gg@gmail.com

Kopij vóór 1 augustus 2023

Auteurs zie de auteursinstructie

De Groene Gids is het contactblad van IVN Ede en verschijnt vier maal per jaar.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen al dan niet te plaatsen, in te korten of aan te passen.

Drukker: Editoo B.V. te Arnhem

Kennismaken met

Uw nieuwe voorzitter

Mijn naam is Joop Ernst. Ik ben in 1954 geboren in Groningen. Mijn hele werkzame leven ben ik groepsleerkracht en directeur geweest in het basisonderwijs. Eerder ben ik voorzitter geweest van IVN Hoogezand. In die tijd heb ik een gidsencursus gevolgd bij het Groninger Landschap en heb ik ook gegidst in het Zuidlaardermeergebied. Ook ben ik toen begonnen met werkzaamheden in de natuur, voor Landschapsbeheer. Met mijn school heb ik meegedaan aan het project 'Je school kan de boom in'. Dat was werken in ruilverkavelingsbosjes met kinderen uit groep 6,7,8.

Joop Ernst

Gerda Oppedijk

Na onze verhuizing naar Ede ben ik ook hier gaan knotten en werken op de hei voor Landschapsbeheer. Sinds 2015 help ik mee bij het knotten van bomen door leerlingen van Bennekomse basisscholen. Daarop volgden al snel paddenexcursies en andere lessen voor basisschoolleerlingen. Daar geniet ik nog steeds van.

Toen er eind december nog maar twee bestuursleden over waren, heb ik me voor het voorzitterschap aangemeld onder het motto "Het is niet altijd de vraag wat mijn club voor mij doet, maar ook wat ik kan doen voor mijn club". Ik hoop velen van u te zien in het veld of bij excursies of waar dan ook.

Uw nieuwe secretaris, Gerda Oppedijk

Mijn interesse is groot in alles wat met natuur te maken heeft. Bloemen, bomen, planten, dieren. Ik was denk ik 10 jaar en ik kreeg van mijn ouders een klein stukje van hun tuin om te kunnen tuinieren. Veel met mijn vader en opa op pad in de natuur. Later heb ik de keuze gemaakt om me te verdiepen in vogels. Heel veel kijken, genieten en ervaren. Al een tijdje wilde ik meer leren over natuur en mijn enthousiasme kunnen delen met anderen. De natuurgidsenopleiding van IVN kwam voorbij. Hier leer en ervaar ik dat alles met elkaar is verweven. Zo hoop ik binnen IVN en in het bestuur iemand te zijn die mensen verbindt met wat we in de natuur zien en vooral ervaren. Het belangrijkste voor mij: De ervaring die verwondering wordt.

Hetty van der Stoep, redactielid Groene Gids

Ik ben moeder van Anna (13), Simon (9) en Lieke en Merel (8 jaar) en getrouwd met Ulrik. We zijn uit het noorden van Nederland via onze studies in Wageningen terecht gekomen en daar zijn we gebleven. Het combineren van werk en gezin voelde soms als een achtbaan, maar sinds de covid-19 periode ben ik gaan vertragen. Steeds vaker trok ik naar 'ons' lokale natuurgebied, de Binnenveldse Hooilanden. Steeds meer stond ik stil om te kijken naar de vele vogels die dit prachtige gebied hebben gevonden. Vorig jaar startte ik een IVN vogelcursus bij de afdeling Maas en Waal, die nu nog loopt en waar ik enorm van geniet. Tegelijkertijd werd ik als nieuw IVN-lid verwelkomd in de afdeling Ede. Ik zag de oproepen om te helpen, en zo is het gekomen dat ik me nu voor de eerste keer over Groene Gids kopij buig. Ik kijk ernaar uit om jullie en de afdeling via de Groene Gids en vooral ook in het veld te leren kennen!

.....

In Memoriam Sander Pruiksmā

AUTEUR: HANS WESTENDORP, VOGELWERKGROEP IVN EDE

In de nacht van woensdag 22 op donderdag 23 februari is Sander Pruiksma onverwacht overleden. Sander is slechts 53 jaar geworden.

Velen zullen hem kennen – misschien onbewust en niet bij naam – want Sander was een markant persoon die zich, vanwege zijn lichamelijke beperking, buitenshuis altijd met behulp van zijn handbike verplaatste. Zó zullen velen hem dus kennen; met zijn handbike, op pad in de natuur.

Sander was veelzijdig. Naast zijn liefde voor de natuur, is hij actief geweest op het gebied van onderwijs en politiek, was hij kerkelijk betrokken en zong hij graag. Ook schreef hij verhalen en gedichten die hij gebundeld uitgaf in eigen beheer.

Maar de natuur, vooral vlinders en vogels, was zijn passie.

Sander reed veel door Ede en de omliggende natuurgebieden. Op iedere bereikbare, plek waar een bijzondere vogel- of vlindersoort signaleerd was, kon je Sander tegenkomen. Niet zelden was het Sander zelf die de bijzondere soort als eerste ontdekte. Want hij was een scherp waarnemer, had oog voor detail en wist – dankzij zijn grote natuurkennis – waarop hij moest letten.

Sander fotografeerde graag vlinders die hij laag bij de grond vanaf zijn handbike goed kon waarnemen. Vogels, hoog in de lucht, haalde hij met behulp van zijn verrekijker dichterbij. Veel van zijn waarnemingen legde hij vast in de vorm van een verslagje dat hij doorstuurde naar Sovon, de Vlinderstichting of andere natuurorganisaties. Voorbeelden hiervan zijn de waarnemingen van de kleine wintervlinder langs de Edeseweg en de Horalaan bij Hoekelum, zijn onderzoekje naar kleurvarianten bij de kleine voorjaarsspanner, een waarneming van maar liefst 145 buizerds in 50 minuten boven “zijn” telpost aan de Langekampweg, of van een boerenzwaluw met een steenrode buik in het Binnenveld. Sander was een doorzetter. Hij was ook wel eigzinnig en niet altijd bereid tot het sluiten van compromissen. Zo heeft Sander - na een jarenlang lidmaatschap - in 2011 besloten de vogelwerkgroep te verlaten. In zijn ogen was de werkgroep onvoldoende bereid tot het voeren van actie, bijvoorbeeld tegen gemeentebestuur. Na zijn vertrek uit de vogelwerkgroep bleef Sander wel actief bij IVN-Ede. Regelmatig schreef hij stukjes voor de Groene Gids. Hij vervlocht zijn eigen waarnemingen met een fikse portie feitelijke kennis tot zeer leeswaardige artikeltjes.

Ondanks de breuk met de vogelwerkgroep bleef het persoonlijk contact tussen Sander en mij gelukkig goed. Regelmatig kwamen we elkaar tegen, bijvoorbeeld als ik 's morgens naar school fietste en Sander langs de Edeseweg ter hoogte van Hoekelum op zoek was naar ‘ontwakende’ vlinders, of als hij bij de Horalaan bezig was met het beschermen van overstekende paden.

Dan maakten we altijd even een praatje en stevast liet hij een paar foto's zien van zijn ontmoetingen in de natuur. Als ik dit schrijf, is het eind februari. De gierzwaluwen zijn nu nog in Afrika en bereiden zich, hoog in de lucht, voor op de voorjaarstrek. Sander zal hun terugkomst niet meer met mij delen. Maar wie weet, is Sander hen al wel tegemoet gegaan.

De nachtvlinder, een gedicht van door Sander

Dronken van de zwoele voorjaarsgeuren
ontwaakt de nachtvlinder uit haar winterrust,
van enig vermoeidheid valt niets te bespeuren.
Flitsende vleugels; de energie raakt nooit uitgeblust.

Onopvallend in grijs en bruine kleuren
Op 't eerste gezicht geen toonbeeld van wellust
weet ze de eentonigheid van de nacht te verscheuren.
Het mooist: ze doet het echt volkomen onbewust.

De nacht laat de raarste dingen gebeuren
m'n herinneringen zorgen voor één brok onrust:
luide muziek wordt vermengd met felle neonkleuren.

Hierdoor aangetrokken kom ik weer wat tot rust.
Eenzaam open ik verwachtingsvol de bekende deuren...
Ik was zo graag een keer door haar gekust.

Sander op Texel

Sander vogels kijkend

Uit de ALV, gehouden op 11 april

AUTEUR: TRUUS VAN OTTERLOO (VOLLEDIG VERSLAG OP DE WEBSITE IVN EDE)

Natuurcentrum Veluwe.

31 leden van IVN-Ede waren aanwezig op de jaarlijkse algemene ledenvergadering, gehouden bij/in het Natuurcentrum aan de Groot Ginkelseweg. De locatie was gekozen vanwege de voorzichtig ingezette samenwerking met onze afdeling. Als eerste kregen wij een rondleiding door de tuin door Peter, één van de vrijwilligers van het natuurcentrum. Hij vertelde met groot enthousiasme over de nieuw ingerichte kruidentuin, de pomp met schalen die de grondwaterspiegels uitbeelden, het Natura-2000 gebiedje en veel meer.

Leuk om zo onze officiële bijeenkomst in te leiden.

Na onze vergadering gaf Richard Boering bovendien nog een presentatie over het Natuurcentrum: de geschiedenis én.. de plannen voor de nabije toekomst. Komend najaar start er een verbouwing waarna een extra ruimte beschikbaar zal zijn. Maar ook de omgeving wordt aangepakt: het erf, de toegangsweg, het zal er allemaal anders uit komen te zien. De plannen zijn gemaakt door/met de gemeente Ede en ook IVN Gelderland is erbij betrokken.

Nieuwe bestuursleden

Op deze ALV konden 3 nieuwe bestuursleden worden benoemd, te weten:

Michiel Sytsma (penningmeester), Gerda Oppedijk (2e secretaris) en Joop Ernst (voorzitter).

Elders in deze GroeneGids hebben zij zich al voorgesteld. Samen met Dico Wijma en Truus van Otterloo vormen zij de komende jaren het bestuur van onze afdeling. Na een moeilijke periode is het héél verheugend om zo weer met een volledige bezetting verder te kunnen.

Andere agendapunten

Wat er is gezegd met betrekking tot de gebruikelijke agendapunten als de jaarplannen en jaarverslagen, het financieel jaarverslag 2022 en de begroting 2023, kan iedereen lezen in de notulen van de ALV op de website.

Dat geldt ook voor de activiteiten van enkele leden die hun IVN-activiteiten na jaren aan anderen hebben overgedragen: Esther Oskam, Jeltje Zeelenberg en Frits Storm.

Dico Wijma dankte hen heel hartelijk voor hun zeer betekenisvolle inzet op diverse fronten. Zij kregen elk een zeer welverdiend applaus en een mooie bos bloemen.

Wiebe Verbaan: 2e Erelid van IVN-Ede!!

Voor wie al wat langer lid is van onze afdeling zal de naam Wiebe Verbaan bekend in de oren klinken. Wiebe is op héél veel fronten actief geweest, binnen maar ook buiten IVN. Binnen onze afdeling was hij vele jaren lang: natuurgids, schoolgids, kartrekker van de florawerkgroep, verspreider van de Groene Gids, vleermuizen- en paddendeskundige, helpende hand waar maar nodig. .. Maar noodgedwongen is hij nu met dit alles gestopt.

Als er iemand het verdient om erelid te worden dan is Wiebe dat well! Daar was iedereen die ernaar werd gevraagd het hartgrondig mee eens. En zo gebeurt het op deze ALV. Wiebe wordt in 2023 na Joke Veltkamp ons 2e erelid. Hij wordt flink in het zonnetje gezet, toegesproken door Joke Veltkamp namens de scholenwerkgroep, door Remieke Niermeijer namens de Florawerkgroep, door Dico vanuit het bestuur. In een fleurige powerpoint over alle activiteiten van Wiebe voor IVN Ede was zijn veelzijdigheid nog eens heel zichtbaar. Op de laatste dia werd prijsgegeven dat Wiebe tot erelid van IVN Ede werd benoemd!

Ons kersverse erelid Wiebe Verbaan

Edese exoten

AUTEUR: NIELS GRANDIA

Van 16 tot en met 25 juni is het de Week van de invasieve exoten. Dit is een initiatief van Platform 'Stop invasieve exoten' om aandacht te vragen voor de bestrijding van dieren- en plantensoorten die niet in Nederland thuishoren maar hier wel schade berokkenen aan de inheemse natuur. Deze exoten zijn ook in Ede in vele soorten en maten aanwezig en eerder verschenen er wekelijks portretten van enkele van deze soorten op de Facebookpagina van IVN Ede. In het kader van de Week van de exoten vindt u hier een bundeling van de toenmalige Facebookberichten.

Japanse duizendknoop

De Japanse duizendknoop is een zeer bekende en zeer invasieve exoot, die met zijn snelle groei complete vegetaties kan bedekken en doden, met zijn wortelstokken oeververwanden instabiel maakt en infrastructuur kan vernielen. De duizendknoop is familie van de rabarber, eetbaar, en schijnt ook naar rabarber te smaken als de jonge scheuten op een vergelijkbare manier klaargemaakt worden.

De plant verspreidt zich door middel van wortelstokken, vermoedelijk niet of nauwelijks door zaadvorming. Er zijn in Nederland waarschijnlijk alleen vrouwelijke planten

aanwezig. Een fragment van enkele centimeters kan al een nieuwe plant opleveren. 's Winters sterft het bovengrondse gedeelte van de plant af, waardoor gemakkelijk erosie van de grond plaatsvindt.

Mandarijneend

De mandarijneend is sinds het einde van de vorige eeuw in Nederland aanwezig. Van oorsprong komt de soort uit Oost-Azië. Daar werd de vogel steeds zeldzamer, door vangst (de eenden zijn vanwege hun schitterende kleuren erg populair onder vogelhouders) en aantasting van hun habitat. De mandarijneend is door ontsnappingen en vrijlatingen in Europa terecht gekomen, vooral in Engeland. Het is niet geheel bekend of de soort een negatief effect heeft op de inheemse natuur. In zijn oorspronkelijk verspreidingsgebied is de mandarijneend erg schuw. Hij broedt in boomholtes zoals spechtenholen. In Ede is de mandarijneend veel te zien op de Kreelse plas.

Carolinaeend

De carolinaeend is een eendensoort die nauw verwant is aan de mandarijneend. De carolinaeend is veel minder algemeen aanwezig in Nederland dan de mandarijneend, waarschijnlijk niet schadelijk voor de inheemse natuur en wordt in Ede sporadisch waargenomen. Er kan nog wel eens verwarring ontstaan tussen de vrouwtjes van beide soorten. Let op het wit rond de ogen: dat is breder bij de carolinaeend. De vlekken op de borst zijn bij de mandarijneend juist uitgebreider en ronder.

Teunisbloem

De teunisbloemen (leden van het geslacht *Oenothera*) komen van oorsprong uit Amerika en zijn pas in de 18e eeuw in Nederland geïntroduceerd. Omdat de bloemen voor de bestuiving afhankelijk zijn van nachtactieve insecten, openen ze 's avonds. Sommige planten bloeien ook nog eind oktober, en met een beetje geduld kun je de bloemen zien opengaan!

Bezemkruiskruid

Het bezemkruiskruid is een exoot die ook in Ede steeds vaker opduikt. De plant komt van oorsprong uit Zuid-Afrika en is met woltransport naar Nederland gekomen in de eerste helft van de vorige eeuw. De soort is vervolgens onbewust verder verspreid. De zaden blijven makkelijk achter op treinen en auto's en worden zo vervoerd. De plant vormt mogelijk een bedreiging voor de inheemse biodiversiteit, omdat hij andere soorten wegconcurrert. Het bezemkruiskruid is dus een plant om op te letten! Weetje: net als het bekendere jakobskruiskruid is het bezemkruiskruid giftig. Het bevat stoffen die in het lichaam worden omgezet in andere gifstoffen, die in de lever oplopen en zo problemen kunnen veroorzaken.

Robinia

Een andere exoot is de robinia. Deze plant komt veel voor in de omgeving van Ede en is makkelijk herkenbaar aan zijn stekels. Er bestaat discussie over wanneer de van oorsprong Amerikaanse plant precies is geïntroduceerd in Nederland, maar het eerste exemplaar zal rond de zeventiende eeuw in de Nederlandse aarde hebben gestaan. Het oudste nu levende exemplaar staat in kasteel Doorwerth. De boom vormt een bedreiging voor de inheemse biodiversiteit doordat hij in symbiose leeft met stikstofbindende bacteriën, net zoals bijvoorbeeld klaver. Door de afgifte van stikstof zorgt de boom voor een toenemende verrijking van de bodem, waardoor sommige plantensoorten het moeilijk krijgen.

Leuk feitje: 's middags staan de bladeren van de plant verticaal omhoog tegen de zon, en 's nachts verticaal omhoog tegen de kou.

Robinia

Foto: auteur

Bezemkruiskruid

Foto: auteur

Amerikaanse vogelkers

De Amerikaanse vogelkers is in eerste instantie als sierplant in Europa geïntroduceerd, maar werd een probleem nadat men de plant begin vorige eeuw in de bosbouw ging gebruiken. De Amerikaanse vogelkers moest de bodem verbeteren en door de schaduw, die het op de bosbodem werpt, naaldbomen tot hoogtegroei dwingen. Na deze grootschalige introductie heeft de plant zich in heel Nederland als invasieve exoot gevestigd. Ook in Ede is de plant veelvuldig aanwezig.

FA ROOSENBOOM

Graanhandel

ROOSENBOOM
VERKOOPADRES: KAMPSTRAAT 10

- Konijnvoer
- Honden en Katten
- Vogelvoer
- Duivenvoer
- Hooi per zak of baal
- Haksel, Houtvezel of stro
- Kunstmest
- Biologische Meststoffen
- Potgrond
- Bemeste Tuinaarde
- Compost

Telefoon 0318-610680

ROOSENBOOM BOSPOORT 33
Molenaar, graan en meel
Fourage en Kunstmesthandel
Vogelzaden en Kleindiervoeders

Geopend:
Ma t/m Vrij 08.30 – 12.30
13.30 – 18.00
Zaterdag 08.30 – 14.00

Hij werpt zo veel schaduw op de bosbodem dat inheemse planten moeite hebben zich te vestigen. Onderzoek heeft wel aangetoond dat steeds meer Europese insecten de vogelkers als voedselplant weten te waarderen.

Amerikaanse eik

Een andere exoot is de Amerikaanse eik. Deze boom is vanaf 1825 regelmatig in Nederland aangeplant, omdat hij hier nauwelijks natuurlijke vijanden kent en dus eenvoudig in goede conditie blijft. Nadeel is wel dat hij minder sterk is dan de Europese eik en dus al na veertig jaar takuitval kan vertonen. Ook in Ede is de boom overal te vinden. Hij is makkelijk herkenbaar aan zijn puntige blad. Voor de inheemse natuur is de boom niet altijd een zegen. Zijn brede kroon voorkomt dat licht de bosbodem bereikt en maakt deze daarmee ongeschikt groeiterrrein voor vele andere planten. Ook verteren zijn bladeren maar moeilijk als ze eenmaal gevallen zijn. De boom loopt eenvoudig opnieuw uit na omzagen en hij doet het goed op arme grond, waardoor hij niet eenvoudig weg te krijgen is.

Amerikaanse eik

Foto: auteur

Rhododendroncicade

Deze soort komt van oorsprong uit Noord-Amerika, maar is met plantenmateriaal in Engeland, en daarna in de rest van Europa terecht gekomen. Als larve (nimf) is hij volledig van het sap van rododendrons afhankelijk. Volgroeid zuigt hij ook bij andere planten. Op zich kunnen de meeste planten dat goed hebben, maar bij het afzetten van de eieren kan de cicade een schimmel overbrengen op de rhododendron, die de knop verhindert open te gaan. Bijzonder feitje: de rhododendroncicade heeft een grotere kop dan de meeste cicadesoorten omdat hij aan de houtvaten van de planten zuigt, waar een onderdruk heerst.

Rhododendroncicade

Foto: auteur

Boomfeestdag in Otterlo

AUTEUR: KIKE LAAGewaard-V.D.BELD

Op 15 maart hebben IVN Apeldoorn en IVN Ede samen een bijdrage geleverd aan de Boomfeestdag op Europarcs De Zanding in Otterlo. Vijftig kinderen van De Ericaschool in Otterlo plantten daar allemaal een boom. Daarna verzorgden drie vrijwilligers van beide IVN afdelingen voor 150 kinderen een interactieve les over bomen. Dat werd door de kinderen als leuk en leerzaam ervaren. Als je erachter komt dat een knop niet alleen iets is waar je op kunt drukken, maar dat je ook voorzichtig een knop van een boomtak kan openvouwen, dan gaat er toch een wereld voor je open? Omdat IVN Gelderland dacht dat Otterlo bij de afdeling Apeldoorn hoorde, was eerst IVN Apeldoorn benaderd. Heel hartelijk dank aan Marieke Sprey van IVN Apeldoorn voor de fijne samenwerking!

Foto's: auteur

Bennekomse Bos

IMPRESSIE VAN EEN WANDELING
AUTEUR: ARJEN BARTEN

Op 25 maart was er een seizoenswandeling in het Bennekomse Bos, met 8 deelnemers. Gelukkig begon na uren regen, rond 14.00 uur net de zon te schijnen. Wat er in de lente allemaal gaande is in de natuur werd aan de hand van een aantal vooraf verzamelde takken getoond.

Bomen lopen uit, zijn al druk doende met voortplanting, zaad ontkiemt en concurreert om het licht. Onderweg hebben we stil gestaan bij vragen zoals: Hoe oud is deze boom? Wat zien we als we een stobbe van een omgezaagde boom bekijken? Wat is de reden dat er nu lindes en esdoorns worden aangeplant? Wat is het verschil tussen wit- en bruinrot? Hoe gaat de samenwerking tussen schimmels en bomen? Zo heeft iedere boom zijn eigen schimmel, bijvoorbeeld de beuk en de rode koolzwam. Eén van de deelnemers merkte op: "Hoe langer je kijkt hoe meer je ziet!"

Zoals altijd vond men het stukje heide een mooie plek. Deze heide is in het verleden aangelegd en wordt nu door actief beheer in stand gehouden. Onderweg lieten de boomklevers, zanglijsters en koolmezen van zich horen.

En scharrelde een roodborst vlakbij op de grond. "Is dit een roodborst die nog onderweg is of blijft deze hier?" Kortom, je komt ogen en oren tekort als er zoveel gebeurt in de natuur.

De mooie wandeling met veel interactie werd afgesloten met een kort gedicht:

*Is 't niet een wonder
zoals alles groeit
en zelfs na een winter
weer wonderlijk bloeit
Het blijft zo bijzonder
dat warmte en licht
bij plant, dier en mens
dit wonder verricht*

Jaarrond tuintelling

HET HELE JAAR DOOR DE VOGELS EN MEER IN JE TUIN TELLEN
AUTEURS: INEKE VAN DIS, NIELS GRANDIA, PETRA HARDER, INEKE JANSONIUS

De Jaarrond Tuintelling is een initiatief van o.a. Sovon en de Vogelbescherming. Zoals de naam al zegt, kun je het hele jaar door, iedere week weer, de vogels in je tuin tellen. Maar ook de vlinders, libellen, zoogdieren, insecten en amfibieën. Je kunt zelf kiezen. Zo worden op een systematische wijze gegevens in en rond je tuin verkregen. Dit geeft inzicht in de kwaliteit en trends in de natuur in jouw directe omgeving. Iedere week voer je de waargenomen soorten en aantallen (maximale aantal tegelijk waargenomen) door op de website van de Jaarrond Tuintelling. Daarnaast is het mogelijk om gerichte tellingen uit te voeren. Je kunt je eigen waarnemingen ook vergelijken met alle waarnemingen. Zo zie je welke soorten relatief veel of weinig naar jouw tuin komen. Verschillende leden van IVN Ede doen hier aan mee. Onderstaand ervaringen van drie leden van de vogelwerkgroep en van een jeugdnatuurgids.

Sleedoornpage

Foto: Henk Kloen

Meer dan alleen
bloemen en planten
voor kamer en tuin

Klinkenbergerweg 29 Ede tel. 0318-612694
www.harkestuincentrum.nl

Ineke van Dis doet nu ruim een jaar mee: “Zo in de eerste maanden van het jaar heb ik zo’n 13-17 vogelsoorten in mijn bostuin. Je wordt je veel bewuster van welke soorten in de winter in Nederland blijven. Zo’n 10 soorten zie je dagelijks zoals de merel, kool- en pimpelmees, roodborst, houtduif, ekster, gaai en grote bonte specht. Af en toe komen staartmezen langs en een enkele keer zie ik een groenling of appelvink. Heel bijzonder was voor mij de groene specht, die flink in het gras en mos pikte om insecten te vinden. Dit jaar waren er wel meer dan 50 kepen in de winter, terwijl ik het jaar ervoor er maar drie zag. Inmiddels komen er weer vogels van de vogeltrek terug, met als hoogtepunt voor mij de bonte vliegenvanger die ieder jaar begin april terugkomt. Al met al had ik het afgelopen jaar maar liefst 40 soorten vogels, 12 soorten vlinders en 6 soorten libellen. Ik wist voor de telling niet dat ik zo’n variatie in mijn tuin had.”

Bont vliegenvanger

Foto: Ineke van Dis

Niels Grandia telt wekelijks een half uur de vogels vanuit een boomrijke tuin in Ede Zuid: “Dit doe ik inmiddels al ruim twee jaar. Naast dat ik de tellingen via jaarrondtuin-telling.nl doorgeef, houd ik de aantallen ook bij in een eigen excelbestand. Dat maakt het mogelijk ontwikkelingen in grafiekjes zichtbaar te maken en gegevens op mijn eigen manier op te slaan. De twee teljaren hebben reeds interessante inzichten opgeleverd in wat er in de tuin leeft. Ik ontdekte soorten waarvan ik geen weet had dat ze ooit in de tuin kwamen, zoals de zwarte roodstaart. Ook werd ik verrast door soorten die ik wel als sporadische bezoeker kende, maar min of meer vaste gast bleken te zijn: staartmees, tjiftjaf en goudhaan. Daarnaast laten de tellingen het verschil tussen winter- en zomerroodborst zien. De eerste is minder schuw en dus is zijn/haar komst in de tellingen als hogere roodborstfrequentie waar te nemen. En geven de tellingen inzicht in de ontwikkelingen van de plaatselijke mussenpopulatie. Met andere woorden: de tellingen hebben nogal een verslavende werking en ik zal er niet gauw meer mee ophouden!”

Kepen

Foto: ineke van Dis

Door Ineke is **Petra Harder** (bostuin Ede Oost) mee gaan doen aan de jaarrond tuintellingen: “Ik tel de vogels omdat dat mijn passie is en er veel te tellen valt. De laagdrempeligheid vind ik een voordeel. Iedereen met een tuin kan meedoen. Ook als je wat ouder, slecht ter been bent, het weer niet fijn is of als je om welke reden dan ook je huis niet uit kunt. Kinderen kunnen helpen om zo van alles over de natuur te kunnen leren en observeren. Ook zorgt het voor verbinding. Aangezien Ineke mijn buurvrouw is geven we regelmatig bijzondere waarnemingen aan elkaar door. Deze winter zag ik voor het eerst een geelgors tussen een groepje kepen. Ook twee holenduiven in onze tuinen zijn nieuw. De soorten en aantallen verschillen enorm per winter en ook in de zomer is er veel variatie door bijvoorbeeld heel droog weer (komen er veel vogels aan de vijver), bij koud en nat weer zie ik weer meer vogels voedsel zoeken. Vooral naar die verschillen door de jaren heen ben ik nieuwsgierig en hoop het nog lang te kunnen doen en vooral te genieten van wat er allemaal in onze tuinen rondvliegt.”

Groene specht

Foto: Ineke van Dis

Ineke Jansonius is begeleider bij Jeugdclub de Bosvriendjes en de scholenwerkgroep: “Ik doe nu ruim vijf jaar mee met de jaarrondtuintelling. We tellen met het hele gezin en kijken meestal onder het eten of als we buiten zitten, maar mijn man ziet ook heel wat als hij thuis werkt op de eerste verdieping naast het raam. We hebben een groene tuin van ongeveer 150 m in een wat oudere nieuwbouwwijk in Wageningen met naast de tuin een forse zomereik

in een groenstrook. We koesteren de berk, die voor zijn soort de respectabele leeftijd van meer dan 55 jaar heeft bereikt, en de kaardenbollen. In de winter tellen we vrijwel alleen vogels. Ze zijn dan ook goed te zien tussen de kale takken. Huismus, merel, koolmees, kauw, pimpelmees, ekster en houtduif zijn er bijna altijd. In totaal hebben we nu 5 soorten gezien, waarvan 8 alleen overvliegend zoals de zeearend, visarend en ooievaar. De leukste waarneming is de beflijster, die even pauze hield in de lijsterbes op het terras. Ringmussen zagen we in het begin wel, maar nu al jaren niet meer. In de zomer verdwijnen de vogels een beetje achter de bladeren en komen de insecten te voorschijn. Er is meer variatie en dat vind ik leuker. De eerste jaren kon er een breed scala aan insecten ingevoerd worden. Hoe meer soorten hoe beter en als we de beestjes niet herkenden, gebruikten we ObsIdentify. We hebben heel veel nieuwe tuinbewoners ontdekt. Buiten eten was niet altijd rustig eten. Bij de insecten kunnen we nu alleen nog dagvlinders en libellen invoeren. We hebben 20 soorten dagvlinders gezien. Eikenpage en sleedoornpage hebben we aan het plantsoen om de tuin heen te danken. Bij de libellen is de voorliefde voor deze soortengroep van mijn zoon te herkennen. Zonder vijver zijn we toch tot 18 soorten gekomen. Ook hebben we 6 verschillende zoogdieren gezien, waarvan de bosmuis de meest algemene is en de eekhoorn en steenmarter de meest bijzondere zijn. Verder 4 soorten amfibieën: gewone pad en bruine kikker zien we enigszins regelmatig, groene kikker af en toe en de kleine watersalamander is een bijzondere bezoeker.

Appelvink

Foto: Hans Harder

Een das op bezoek

AUTEUR: REMIEKE NIERMIJER

Wat ritselt daar door het struikgewas?
Sttt! Het is een das!
Ja die is nu op zoek naar een plek,
waar hij dit voorjaar een vrouwtje dekt.
Dan duurt het nog een tijdje,
maar begint het toch te spannen.
Ook voor hen is er woningnood.
Geen akker lokt er als genood.

Weldra komen er jongen en is een huis gewenst.
Nu ja dan maar aan de akkergras.
Het lonkt en ziet er droog uit,
alleen dat weerkerende knarsende geluid!
Helaas woningnood leidt tot een besluit:
dus de graafklauwen in het taluud gezet,
Ja en dan komen die tweepoten er weer aan
en is het met ons huis gedaan.

Bedroefde groeten,
Gregorius Das

IVN en KNNV

... EN DE RIJKDOM DIE ZE ELKAAR TE BIJEN HEBBEN
AUTEUR: ERNST VAN RIJSSEL

IVN organiseert regelmatig een meerjarige opleiding tot natuurgids, waarin ook de KNNV participeert. Voor IVN-ers is het soms een middel om met natuur aan de gang te gaan en meer over natuur te leren. Maar de gidsencursus is meer: het is een cursus van enkele jaren om vooral later als gids op te treden tijdens een wandeling of excursie. Die doelstelling verliezen veel cursisten uit het oog. Natuurlijk is het soms noodzakelijk wat natuurkennis op te doen, echter alleen veel van de natuur weten, maakt je geen natuurgids. De opleiding is breder: om kennis op te doen, volg je lezingen en om te leren gidsen ga je met een steeds groter wordende groep als natuurgids op pad. Helaas hebben de mensen die de Gidsenopleiding hebben afgerond lang niet allemaal zin om excursies te leiden.

Een excursie

Foto: Ernst van Rijssel

Wat kun je doen als je meer wilt weten over de natuur, maar geen natuurgids wilt worden? Je kunt meewandelen met een excursie van IVN en via wat de gids vertelt meer te weten komen over de natuur. De kennis blijft echter beperkt, omdat een IVN-gids er op uit is de mensen die deelnemen de natuur te laten beleven. Je kunt ook lid worden van een werkgroep: de vogelwerkgroep, de werkgroep natuurfotografie of de scholenwerkgroep. Zie verder: www.ivn/afdelingen/ede/werkgroepen
Je kunt je ook aansluiten bij KNNV of een excursie van KNNV meewandelen. De KNNV-gids is meer uit op het overdragen van kennis. Ook zijn er bij KNNV Wageningen verschillende werkgroepen: insecten, korstmossen, nachtvinders, paddenstoelen, planten, vleermuizen en nog veel meer. Zie verder: www.wageningen.knnv.nl). Je

kunt je ook als IVN-er aansluiten bij een of meerdere werkgroepen van KNNV.

IVN Natuureducatie laat jong, ouder en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk de natuur is. Dat wordt gedaan met natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staan altijd centraal.

De KNNV heeft de ambitie om haar leden te verleiden tot natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming. Ze heeft leden die intensiever met de natuur bezig zijn en daar vaak meer tijd aan besteden. Er zijn jonge leden die vaak ook professioneel actief zijn met op natuur gerichte projecten maar ook veel oudere leden die meer tijd hebben.

Deze twee natuurgerichte verenigingen IVN en KNNV vullen elkaar op veel gebieden aan. In de regio Wageningen en omstreken willen we dan ook graag samenwerken. Laten we wat vaker even bij elkaar op de website zoeken naar leuke activiteiten en niet beschroomd zijn om bij elkaar op bezoek te komen.

Planten en hun naam 10

AUTEUR: REMIEKE NIERMEYER

Herderstasje of Capsella bursa-pastoris

De geslachtsnaam *Capcella* is een verkleinwoord van het Latijnse *capsula*. Dat betekent tasje of doosje en heeft betrekking op de vorm van de vrucht. *Bursa-pastoris* duidt op de tassen die de herders en de boeren vroeger droegen.

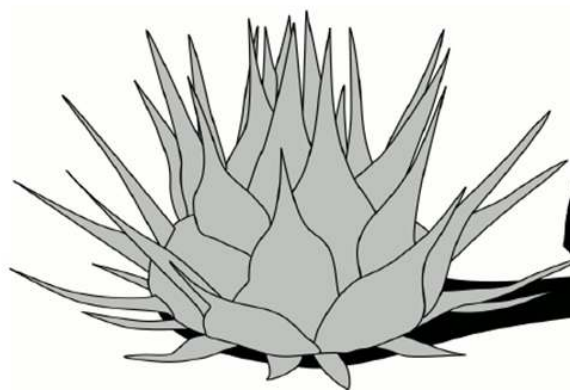
Op Walcheren noemde men het Beursjeskruid. Bij Fuchs en Dodonaeus heet de plant Teskenscruyt en Borsekenscruyt. De zich in het "beursje" bevindende zaden stellen natuurlijk de geldstukken voor.

In de vroege middeleeuwen werd het bloedkruid genoemd omdat het een uitstekend middel was om het bloeden te stelpen. Zowel bij uitwendige als inwendige bloedingen. Zo werd in 1485 de toepassing bij een bloedneus beschreven: "Diss krut in der hant gehalten stoppet fast sere sie bloedende nasen." Of in 1276 in: "de artsenijschat der armen": "Diss krut is fast gut den frauwen die ir zyt (maandstonden) zu vil haben." Waarschijnlijk stamt het Engelse "Poor man's pharmacetty", arme lui's apotheek, uit dezelfde tijd.

In andere benamingen wordt de vrucht beschreven als lepelvormig als: lepeltjesblad, lepelaar, lepeltjeszaad. De vorm doet namelijk denken aan de tinnen lepels. Vroeger werd uit de zaden een olie getrokken die zowel als lampolie als ter vervanging van mosterdolie werd gebruikt.

Agrimonie of Agrimonia eupatoria

De naam agrimonia is af te leiden van het Griekse *agros*: veld of akker en *mone*: woonplaats. Dit wijst dus op de groeiplaats. De Grieken noemden de plant *argemone*: de plant die ooginfectie geneest. *Eupatoria* verwijst naar de Pontische koning Mithridates Eupator (132 - 64 v. Chr.) die de plant voor het eerst gebruikte zou hebben voor de genezing van leverziekten en bij vergiftigingen. De benaming Leverkruid verwijst, door de gele kleur van de bloemen, naar de behandeling van leveraandoeningen. De bladeren worden toegepast bij de behandeling van krank-

KARDOEN

Natuurlijk lekker

Biologische voeding en verzorging
Marktplaats 9 6721 JG Bennekom 0318 413067

Herderstasje

Agrimonie

Viengerhoedskruid

zinnigheid, problemen met de huid, zweren in de mond en geelzucht.

Wanneer de plant in water wordt gekookt ontstaat een groengele kleurstof die vroeger werd gebruikt om leer en wol te verven. Doordat de vruchtjes voorzien zijn van weerhaakjes kunnen ze zich hechten aan een vacht of kleding waardoor ze worden verspreid. Al in de neolitische tijd en de bronstijd zijn in Zwitserland bij woningen de schijnvruchten gevonden. Vroeger werd aan de plant een antidiabolische kracht toegeschreven. Werde agrimonie samen met andere planten in huis of hof opgehangen, dan werden de heksen en ander gespuis verdreven of de toegang tot de behuizing ontzegd.

Vingerhoedskruid of Digitalis purpurea

De geslachtsnaam Digitalis is afkomstig uit het Latijn. Digtus betekent vinger en digitalis vingerhoed of handschoen. Purpurea duidt op de purperrode kleur van de bloemen.

Het valt op er dat in de "Oude tijden" over de toepassing van deze grote opvallende plant geen berichten zijn gevonden. Misschien werd die plant als te giftig beschouwd. Dodonaeus schrijft: "Van Vingherhoet-cruyt oft Digitalis; nochtans soo en wordet nergens in ghebruyckt of bij eenighe drancken oft geneesmegelingen gedaen: de Bloeme is alleen aengenaem oft gesocht/ende in de hoven onderhouden/ omzijn gedaentes ende aerdicheyts wille". Er worden nog meer toepassingen genoemd. In een geschrift uit de dertiende eeuw, "Meddygon Myddfai", vinden we een recept waarin het kruid wordt aanbevolen bij abscessen, zweren en hoofdpijn.

De plant werd in Engeland door een "oud kruidenvrouw-tje" aanbevolen bij de behandeling van waterzucht. Later werd de plant gebruikt bij harttherapie en als waardevol geneesmiddel beschouwd. Omdat de vraag naar dit kruid nu groot is wordt het gekweekt. Er gaan heel wat verhalen rond, zoals dat elfen en kabouters de bloemen als een soort hoofddeksel gebruikten en heksen het kruid in hun heksenalf verwerkten.

Dit is mijn samenvatting van de tekst. Wie alles wil lezen kan zich verdiepen in: Planten en hun naam, Botanisch lexicon voor de Lage Landen door H. Kleijn, tweede druk 1979, uitgegeven door Meulenhoff Amsterdam.

De redactie wenst u een natuurervaringrijke zomer

Activiteiten van de scholenwerkgroep

AUTEUR: JOKE VELTKAMP

Met twee groepen leerlingen werkten we op de heide in het Mierenreservaat.

Tien groepen leerlingen krijgen de les "Op pad met de zintuigen!" Bij de eerste opdracht worden bodemdierpjes gezocht.

Zeven groepen volgden de route van de padden naar de poelen bij de Horalaan. In het bos liepen de leerlingen als een pad of sprongen als een kikker.

Op 15 maart werd in de Kraats Boomfeestdag gevierd met de Kraatsschool. Een houtwal werd met schaar en zaag onder handen genomen en IVN Ede zorgde voor een puzzelcircuit met vragen over bomen.

Gehoord en gezien tijdens paddenexcursies

- * We bekijken in een groepje het plaatje waarop 2 padden op elkaar zitten. Het mannetje laat zich door het vrouwtje meevoeren. Ik concludeer: "Het mannetje is lui", waarop een leerling heel spontaan zegt: "Mijn vader ook".
- * De leerlingen lopen als een pad, een leerling springt enthousiast op de rug van een ander.
- * De pad loopt 30 m per uur. Hoeveel is dat? We meten het uit.
- * De pad kan het water in de poel ruiken. De leerlingen ruiken het water in een potje.
- * In het bos is geen pad te zien, wel kiemplantjes van de beuk, speenkruid met speentjes, stinkende gouwe met geel sap en kleefkruid dat op je jas blijft hangen.
- * De naam 'dikkopje' is onbekend.
- * In het water wordt kikkerdril gezien en enkele keren een pad of een kikker.
- * Na afloop vertelde een meisje: "Ik vond dit zo leuk, en nu heb ik thuis wat moois te vertellen".

Groetjes van Nancy

Flora & Fauna in het dagelijks leven

Column van Nancy Beenken

Verliefd op vrijheid

Wakker worden door fluitende vogels en de zon die zacht door de bomen heen schijnt. Een oase van stilte om je heen terwijl er toch veel geluid is. Het geruis van de bladeren die sierlijk op en neer dansen door de wind en het vrolijke zoemende gefladder van overvliegende witte kwikstaartjes, welke zich al net zo sierlijk door de lucht bewegen.

Ik adem in en voel dat ik leef. Helemaal alleen maar omringd door schoonheid. De wereld dendert door terwijl ik hier sta en mijzelf nog nooit zo bewust geweest ben van het leven. Het leven van mijzelf maar ook van al het moois om ons heen. Niets moet en alles voelt als genieten.

Mijn longen zijn gevuld met zuurstof. Alles voelt zoveel schoner aan, alles voelt sterk alsof ik de hele wereld aan zou kunnen. Ik adem in en voel de pure en koude lucht naar binnen stromen. Geen lucht zoals in de stad, want alles is schoner.

Ik kijk om me heen en zie dat de regenbuien de aarde hebben doen opspatten op mijn tentdoek. Overall zit modder en zand, maar toch voelt alles schoner en rustig.

Vandaag hoef ik even helemaal niets. Geen berichtjes beantwoorden. Niet nadenken over wat andere mensen van mij denken. Niet stilstaan bij wat er wordt verwacht. Op dit moment wordt er niets verwacht, er wordt niets verlangd en er wordt niets gevraagd.

Ik kijk naar een jong haasje dat verstijfd blijft staan nadat het de bewustwording kreeg van mijn aanwezigheid. Ik bleek geen bedreiging en het haasje ging rustig en bijna geruisloos verder met foerageren.

De natuur in Nederland is prachtig en om het zo primitief te mogen beleven is pure vrijheid. Het voelt als een intense jeugdliefde waarvan je denkt dat je het nooit in je leven zal kunnen loslaten. Het geeft een verdoofd en verliefd gevoel en je wilt nooit meer anders. Het is verslavend.

Geen druk, geen stress en niets moet. De wonderen die voorbijkomen in de stilte zijn onbeschrijfbaar. Het gedrag van de dieren om je heen is puur.

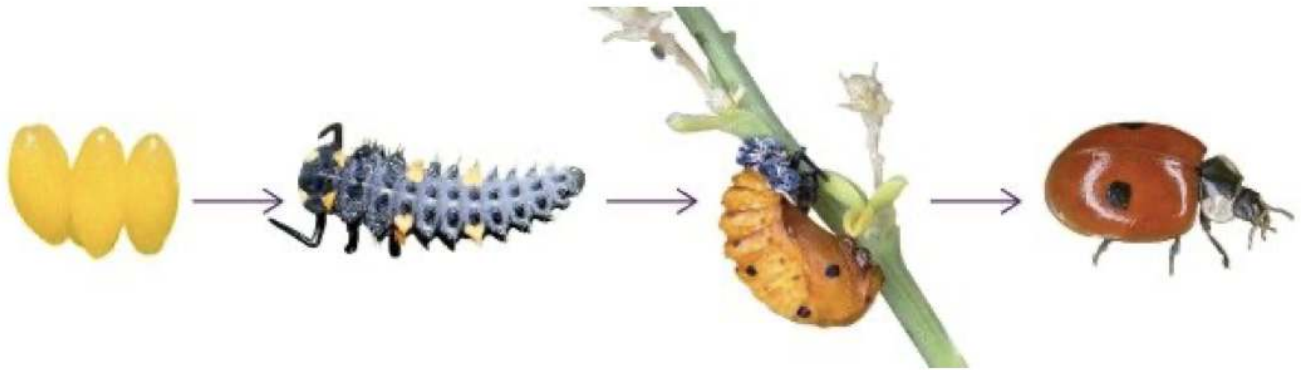
Uren kan ik verliefd om me heen kijken en het gevoel van vrijheid in mij opnemen. Even helemaal back-to-basic en genieten van het mooie dat de Nederlandse natuur ons te bieden heeft. Het is verslavend; verliefd op vrijheid!

Kinderpagina

Het lieveheersbeestje heeft net als veel insecten een transformatie te ondergaan voordat het uitgegroeid is.

Eerst is het lieveheersbeestje een eitje, deze komt na 3 tot 4 dagen uit. Uit het eitje komt een larve. De larve eet totdat zijn huid als het ware barst. Onder de oude huid zit een nieuwe huid die vochtig en zacht is. Daardoor verandert de larve in een pop. Voor het verpoppen hechten de larven zich met behulp van een schijnvoet vast en lijkt daarmee vastgeplakt aan het blad. De hele verpoppingstijd duurt tussen de 7 en 10 dagen. Daarna komt het volwassen lieveheersbeestje tevoorschijn.

Op het moment dat het lieveheersbeestje uit de pop komt, heeft het gele dekschilden zonder patronen. Het is pas na enkele uren dat de dekschilden uitharden en dat de gele kleur plaats maakt voor het kleurenpatroon doordat het lieveheersbeestje bloed pomp in het dekschild en de vleugels.

HEB JIJ WEL EENS EEN PAS ONTPOPT LIEVEHEERSBEESTJE GEZIEN?!

Foto: Pepijn Kramer (www.zoom.nl)

WIST JE DAT?

Lieveheersbeestjes zo'n 80 bladluizen per dag eten

Lieveheersbeestje Lilly is haar kleur kwijtgeraakt! Help jij haar door haar in te kleuren?

